

[Krag.]

bestemte Regler for den Kurs, der maa sættes for Laan i Fremtiden. Det er jo en ubetinget Kovending i den hidtidige danske Rentelovgivning.

Siden 1855 har kun den første af de Faktorer, som bestemmer den effektive Rente, nemlig den nominelle Rente, beskæftiget Lovgivningen her i Landet, medens Kursen, som sagt, har været fri. Dog har der altid lige siden 1855 kunnet tages en nominelt højere Rente end den i Loven fastsatte ved Bevilling, en Bevilling, der til at begynde med skulde gives af Indenrigsministeren, men som siden 1912 er blevet givet af Retsskriverne, nærmest som en Formalitet. Man kunde kun gaa op til en nominal Rente af 6 pCt., men selvfølgelig ved Kursens Indflydelse naa op til en hvilken som helst effektiv Rente, som Parterne kunde enes om.

Om nu ikke det samme i Virkeligheden bliver Tilfældet efter en Lovgivning som denne, føler jeg mig ikke sikker paa, for det er jo altsaa den nominelle Rente, som her bliver fri og kan udnyttes. Naar jeg siger, at man kan naa til en hvilken som helst effektiv Rente, er det kun formelt rigtigt, for i Realiteten er den effektive Rente selvfølgelig i al Almindelighed bestemt ved Laanemarkedets Tilstand, ved Forholdet mellem Pengeudbudet og Efterspørgselen, og af Hensynet til den Sikkerhed, som det paagældende Pant frembyder. Det er jo ganske indlysende, at den effektive Rente af et Laan maa være større, jo længere ude i Prioritetsrækken Laanet befinder sig. For øvrigt er jo dette at foretage en virkelig rationel videnskabelig Udregning af den effektive Rente i det enkelte Tilfælde ikke uden videre enhver Mands Sag. Det er ikke nogen helt simpel Opgave at løse, og derfor har vi ogsaa Tabeller, hvori vi kan aflæse den effektive Rente under Hensyn til den nominelle Rente og Kursen. Jeg maa dog tilstaa, at jeg tror, at den Lovgivning, vi har haft siden 1855 med Tilføjelsen af 1912, som jeg har nævnt, i Virkeligheden i Praxis har ført til en tilfredsstillende Ordning af Forholdet mellem Kreditor og Debitor, fordi efter min Opfattelse Kurserne kun i Særligt Tilfælde kunde udnyttes paa ublu. Vis til at skaffe Laangiveren en urimelig høj effektiv Rente. Det er klart nok, at der under denne Ordning kan være sket Misbrug; hvor en Laantager har været i en Nødsituation, kunde naturligvis en Laangiver udnytte denne, men det er dog kun i Særligt Tilfælde, og her har vi jo da ogsaa Aagerbestemmelserne som Beskyttelse for den

nødstedte Laantager. Denne Lovgivning har været gældende nu i 80 Aar og under højt vekslende Forhold paa Pengemarkedet, i Perioder med lav og i Perioder med høj effektiv Rente, og jeg kan ikke erkende, at den har været til Hinder for en sund Udvikling af det danske Kreditsystem.

Jeg mener derfor heller ikke, og det har jeg ogsaa ved tidligere Lejlighed udtalt, at der burde være rørt ved dette Problem, saaledes som det skete i 1933, fordi den Indskrænkning i Adgangen til at give Bevilling for Laan mod Sikkerhed i fast Ejendom, der da fandt Sted, og hvorefter der højest skulde kunne meddeles Bevilling til at svare 5 pCt., i Virkeligheden var et Slag i Luften. Under de daværende økonomiske og erhvervsmæssige Vilkaar her i Landet saa det paa Papiret særdeles godt ud, men det var ogsaa det hele. Jeg tror ikke, at Laantagere derigennem har opnaaet nogen væsentlig Reduktion af Rentebyrden, for det er jo klart nok, at det udlignede sig i mange, mange Tilfælde gennem Kursen. Men naturligvis, det var et Led dengang i Konverteringsbestræbelserne, skulde tjene som Grundlag for Fremme af disse Bestræbelser. Jeg har ved tidligere Lejligheder sagt, at jeg i højeste Grad sympatiserede med den Mulighed, der maatte være til Stede for at gennemføre Konvertering, for at naa til Rentereduktion, men at jeg har maattet være af den Opfattelse, hvad jeg ogsaa syntes at Erfaringerne har bekræftet, at de uomgængeligt nødvendige Betingelser for en saadan Transaktionslykkelige Gennemførelse paa det givne Tidspunkt ikke var til Stede.

Nu slipper man altsaa her i dette Forslag Taget i den nominelle Rente og søger saa at beherske, i nogen Maade, den effektive Rente gennem ret stramme Bestemmelser med Hensyn til Kursfastsættelse. Men undtaget fra Loven er jo Kreditinstitutioner, der modtager Panteobligationer og udsteder Laan i Kasseobligationer, det vil altsaa sige Kredit- og Hypotekforeninger, og hvorfor er de nu undtaget? Ja, derom siger den højtærede Minister, at det ligger i, at naar man laaner paa den Maade, saa er det ikke let paa Forhaand at fastsætte en bestemt, i Loven bunden Kurs, for disse Kasseobligationer. Den er jo afhængig af, hvad Køberen vil give, eller af, hvad den effektive Rente vil blive. Deri har den højtærede Minister Ret, denne Betragtning er absolut rigtig for Laan af denne Type, men den gælder jo ogsaa, naar Laanet udbetales i rede Penge mod Panteobligationer. Saa gælder ganske utvivlsomt